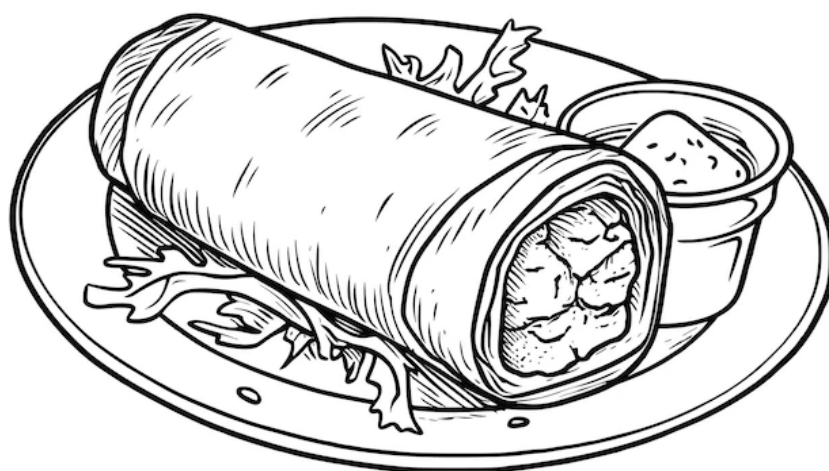

Les papallones del kebab

Lliris Picó

Proposta didàctica per
Àngela Garcia

Del llibre:

© 2024 Lliris Picó

© 2024 Edicions del Bullent, SL

De la Taronja, 16 - 46210 Picanya 961 590 883

Il·lustració de la coberta de José Fenollosa

Assessorament lingüístic: Maria Guasp, Àlvar Vanyó

info@bullent.net · www.bullent.net

Directora de la col·lecció: Pilar Puchades

Sinopsi

Un dia la Mila em va preguntar que si mon pare li pega a ma mare. Que diuen alguns veïns que els musulmans els peguen a les seues dones si no volen posar-se el mocador al cap. No és un «mocador al cap»! Jo em pense que «mocador» va de «mocar», de «moc», i no m'agrada. Entre hijab, burka o Shayla, per exemple, hi ha moltes diferències. A més, ma mare no és musulmana, i tot el món ho sap. Quines coses tenen les veïnes! No es pega. No s'ha de pegar, ens ho han dit milions de vegades a casa, a l'escola, als campaments d'estiu... Mon pare mai no ens pegaria, mai. Ni a ma mare, ni a mi ni a Layla. Layla és la meua germana bessona; tot i que ningú no ho diria, que som bessones. Ella és igualeta que mon pare: bruna amb els cabells llisos i negres, negres i els ulls verds. Per això ell li va triar el nom. Jo m'assemble més a ma mare: rossa, de pell blanquinosa, cabells arrissats i ulls marrons. Ben normals. Per això el meu nom és Akila. Significa «intel·ligent». Tota la vida que m'ho repeteixen, això del significat, com si fora una gran cosa, però jo no puc deixar de pensar que la meua germana és la "guapa", la nit estrellada, i jo... la «llestia».

Autoria

Lliris Picó i Carbonell (Ibi, 1972), és llicenciada en Filologia Catalana per la Universitat d'Alacant. Treballa a la Delegació d'Alacant de l'Institut d'Estudis Catalans, on realitza tasques d'administració, dinamització lingüística i gestió cultural. Ha publicat diversos estudis i articles sobre l'obra poètica de Gaspar Jaén en revistes com *Caràcters* i *L'Aiguadolç*. Ha col·laborat amb alguns mitjans de premsa escrita com ara el diari *Información* o *El País* mitjançant la publicació de diversos articles i relats, i amb el diari *El Punt/Avui* on ha publicat una columna periòdica en l'espai "Fil d'aranya" entre el 2011 i finals del 2014.

És autora de les novel·les *Helena: un record sempre és mentida* (Columna, 2002), *Les ales de la memòria* (Marfil, 2003), *L'olor dels crisantems* (Tres i Quatre, 2005), *Claus de serp* (Marfil, 2007) i dels reculls de contes *Amb D de Dona* (Inèdit. 2010). És també coautora –amb Rafa Gomar, Joan Olivares, Carles Mulet, Francesc Bononad, et al.- del recull de relats *6000 estúpids i 10 més* (Efímer, 2014). Les seues obres han rebut diversos guardons entre els quals destaquen el XXI Premi 25 d'abril Vila Benissa (2001) i el Premi de Narrativa Antoni Bru Ciutat d'Elx (2004) i Premi de Narrativa 9 d'Octubre de Sant Vicent del Raspeig 1998 i 2010. Amb *Moisés, estigues quiet*, guanya el 34é Premi Enric Valor i amb *Ventalls de paper*, va estar finalista de la 38 edició.

ÍNDEX

1. Abans de la lectura

2. Durant la lectura

3. Després de la lectura

3.1. Escrivim un diari?

3.2. Autobiografia lingüística

3.3. Món àrab

3.4. Què faries tu?

3.5. Violència de gènere

1- Abans de la lectura

La coberta

a) La il·lustració de la coberta en quina època ens situa? Per què? Està relacionada amb el títol de l'obra?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b) Aquest llibre ha sigut guanyador d'un premi que du per nom el d'un escriptor. Saps qui és? Busca informació sobre ell i explica per què creus que va ser important per a la literatura catalana.

.....

.....

.....

.....

.....

La sinopsi

Un dia la Mila em va preguntar que si mon pare li pega a ma mare. Que diuen alguns veïns que els musulmans els peguen a les seues dones si no volen posar-se el mocador al cap. No és un «mocador al cap»! Jo em pense que «mocador» va de «mocar», de «moc», i no m'agrada. Entre hijab, burka o Shayla, per exemple, hi ha moltes diferències. A més, ma mare no és musulmana, i tot el món ho sap. Quines coses tenen les veïnes! No es pega. No s'ha de pegar, ens ho han dit milions de vegades a casa, a l'escola, als campaments d'estiu... Mon pare mai no ens pegaria, mai. Ni a ma mare, ni a mi ni a Layla. Layla és la meua germana bessona; tot i que ningú no ho diria, que som bessones. Ella és igualeta que mon pare: bruna amb els cabells llisos i negres, negres i els ulls verds. Per això ell li va triar el nom. Jo m'assemble més a ma mare: rossa, de pell blanquinosa, cabells arrissats i ulls marrons. Ben normals. Per això el meu nom és Akila. Significa «intel·ligent». Tota la vida que m'ho repeteixen, això del significat, com si fora una gran cosa, però jo no puc deixar de pensar que la meua germana és la "guapa", la nit estrellada, i jo... la «llest».

a) A partir de la informació que se'ns dona en la sinopsi podem saber-ne un poc més sobre l'argument. Com creus que serà la protagonista?

.....

.....

b) Quins altres personatges apareixen? Quina relació tenen amb la protagonista?

.....

.....

.....

c) S'hi parla de musulmans i conceptes com 'hijab' o 'burka'. Què en saps? Escriu tot el que penses sobre la religió i la gent que la practica i després comenteu-ho a classe.

.....

.....

.....

2- Durant la lectura

Els personatges

A mesura que vages llegint, completa la taula amb la descripció corresponent. Pots escriure-la a partir de com els descriu Akila o a partir de com actuen. Afegeix-hi dos personatges més:

Akila	
Layla	
Mila	
Sadiq	
Tariq	
Rafa	
Marta	

Repte! Prova a fer un dibuix del teu personatge preferit del llibre. No cal que siga realista, simplement, deixa volar la imaginació i dibuixa'l com te'l imagines.

I

- a) Quin tipus de narrador és?
- b) Com descriu Layla? I a ella mateixa?
- c) De què treballen els pares?
- d) De quin país és originari el pare d'Akila?

II

- a) Qui era la mestra d'infantil?
- b) Quin incident recorda sobre la disfressa de troglodites?

III

- a) Amb qui quedava Layla?
- b) Per què la colla d'amics solia anar al Punjab kebabish?

IV

- a) Quin és el motiu pel qual els revisors les paren quan ixen del tramvia?
- b) Quines peces furten al Primark?

V

- a) Què opina Akila de Pito?
- b) Per què Akila no vol plorar davant de Mila?

VI

- a) Quin secret guarda Akila?
- b) Quin dia recorda que Mila estava molt bonica? Què li diu quan la veu?

VII

- a) Què li proposa Akila a Mila que faci quan son pare torne a cridar-los?
- b) Per què admira Sofia?
- c) Per què la colla deixa de parlar-li?

VIII

- a) Com va ser el primer bes d'Akila?

IX

- a) Per quin motiu Layla pensa que Diego és un estúpid?
- b) Quina mentida els diu Layla als pares sobre les sabatilles?

X

- a) Quina cosa pensen les germanes després de veure la senyoreta Bea i parlar amb ella?
- b) Què respon Sadiq a les acusacions del pare?

XI

- a) Quin plan li proposa Sofia?
- b) Per què li havia agradat llegir *No hi havia a València*?

c) A qui es troba per sorpresa en la signatura de llibres?

XII

a) Quin castic li posen a Akila per saltar-se les normes?

b) Quina proposta li havia fet Pito a Layla?

XIII

a) Per què la mare de Sadiq no vol viure amb son pare?

b) Segons Sadiq, qui eren els seus amics?

c) Per què Layla no estava segura d'anar a Altea?

XIV

a) Quin retret li fa Mila quan estan les dues a l'habitació?

b) Què li diu Layla quan estan al probador?

XV

a) Quan estaven al Punjab, a qui van veure en la taula del fons?

b) Per quin motiu intueix que Marta està amb els seus amics?

c) Què li va dir Diego a Akila en veure-la passar? Com acaba el succés?

XVI

a) Per on va poder veure què feia la seua germana?

b) Quins insults li va proferir Pito a Sadiq?

c) Qui no volia que trucaren a la policia? Per què?

d) Quin era el plan real d'Altea?

XVII

a) Per què Akila decideix apuntar-se al club de lectura per al curs següent?

b) Segons Akila, qui és el/la causant de tot el que els havia passat?

XVIII

a) Quin consell recorda que els dona l'àvia Maria sobre com havien de caminar?

b) Per què el pare no està d'acord amb la decisió que pren Akila sobre la vestimenta de la graduació?

XIX

a) Per què a Mila li sagnaven els peus?

b) Qui va fer parar el pare de Mila?

c) Per què Mila es va posar a plorar mentre Akila li curava els peus?

XX

a) Quin pòster de l'habitació d'Akila no parava de mirar Mila?

b) Per què creus que Layla vol anar a l'habitació després que Sadiq li parlara?

c) Segons Akila, per què fa olor a curri i canyella?

XXI

- a) On va acompanyar Tariq a Mila el dia de després?
- b) Què va dir que havien de fer Akila i Layla?
- c) Quin treball els havia manat Tona?
- d) Què creus que ha passat amb Lorena?

XXII

- a) Per què estava enfadat Shamas, segons Sadiq?
- b) Què li passava realment a Lorena?

XXIII

- a) Amb qui decideix contactar Akila perquè li conte realment què passava?
- b) Què feien en la caseta de Rafa?
- c) Per quins motius Mila deixa Rafa?

XXIV

- a) Quines sabates es posa Akila el dia de la graduació?
- b) Què va pensar Akila quan va veure Lorena?
- c) Quin trofeu guanya Akila?

3. Després de la lectura

3.1. Escrivim un diari

a) La manera en com està escrita la novel·la, tot i que no ho diu clarament, ens pot fer pensar que es tracta d'un diari. Farem un exercici d'escriptura en forma de diari. Tens dues opcions:

- Escriu un últim capítol, com si fores Akila, en què expliques com acaba la història entre ella i Mila i com els va als altres personatges.
- Tria un dels capítols en què aparega la germana d'Akila i escriu el que passa però com si fora el diari de Layla. Has d'intentar reflectir el caràcter de Layla: com parla, què pensa, què sent...

b) En aquest podcast de la ràdio d'À punt titulat “La ‘guapasecció’ i ‘el journaling’ o escriure un diari” es tracten temes sobre l'escriptura íntima, idees de com fer-ho i els beneficis que ens pot donar. Escolta'l per a conèixer un poc més aquest món.

https://www.apuntmedia.es/informatius/les-noticies-del-mati/clips/la-guapaseccio/26-01-2024-noticies-mati-segona-part_135_1678574.html

Repte! Prova a escriure el teu propi diari durant un mes. Escriu, almenys, tres vegades a la setmana... A veure si t'agrada i vols continuar-hi.

3.2. Autobiografia lingüística

Akila conta que, a casa, amb sa mare parla valencià i amb son pare, àrab. Els casos de bilingüisme o multilingüisme en les famílies són molt comuns. Si deixem de banda la llar, també estem en contacte amb moltes altres llengües, ja siga a l'escola o a través de la música o les xarxes socials. Segurament, no amb totes les llengües que coneixem tenim el mateix domini. Algunes les sabem parlar, altres escriure, o fins i tot algunes només llegir. O tot alhora.

Mira el vídeo que et proposem en què Ángela Fernández Palacios ens conta la relació que té amb les llengües:

<https://www.youtube.com/watch?v=-Y5IYCpKVng>

Per a fer la teua autobiografia lingüística, cal que reflexiones al voltant de tot el que s'acaba de comentar. Es tracta que expliques, en primera persona, la relació que has mantingut o mantens amb les llengües al llarg de la vida: quina o quines vas aprendre a casa, amb els avis, quines a l'escola, etc. i en quina mesura les coneixes.

Pots fer una redacció o un vídeo com el que has vist!

3.3. Món àrab

Akila té una relació estreta amb el món àrab per l'origen de son pare. Hui dia continua havent molt de desconeixement cap a aquesta cultura, els seus països, la seua religió... Però, anem per parts.

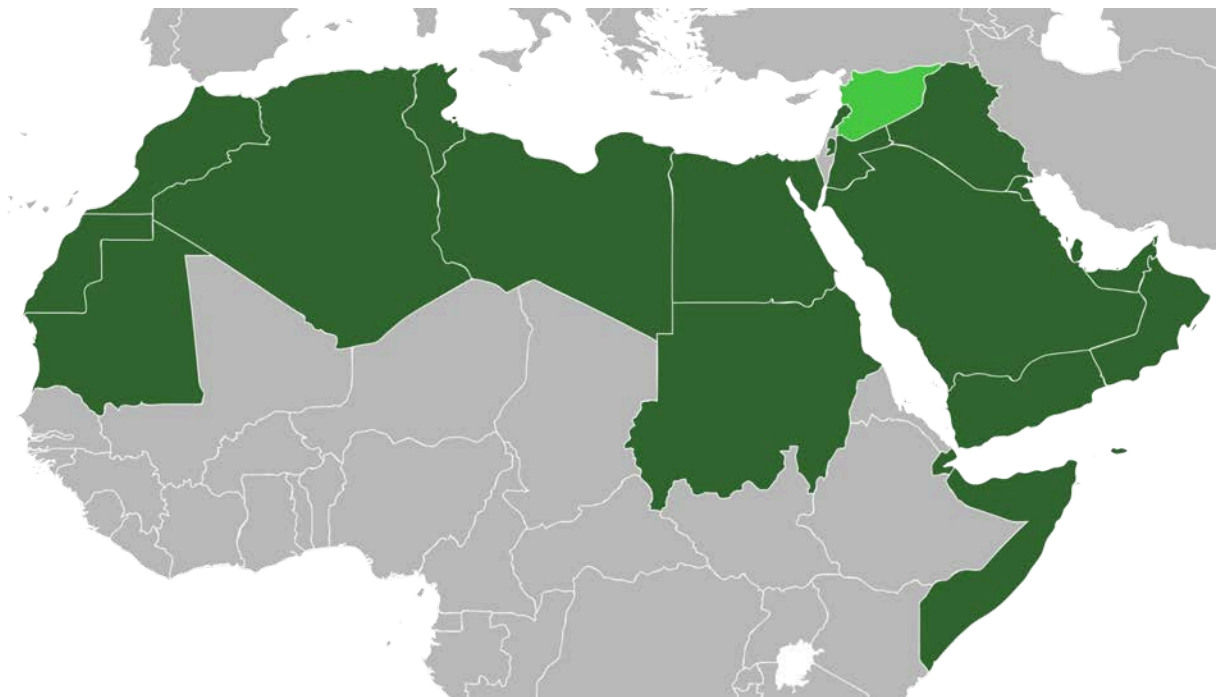
a) La Lliga àrab

La Lliga Àrab, segons Enciclopèdia.cat, és:

“Associació d'estats àrabs fundada al Caire el 22 de març de 1945 per Egipte, l'Iraq, Síria, el Líban, Transjordània (des del 1949, Jordània), l'Aràbia Saudita i el Iemen.

Posteriorment, i a mesura que accedien a la independència, s'hi adheriren Líbia (1953), el Sudan (1956), Tunísia (1958), el Marroc (1958), Kuwait (1961), Algèria (1962), el Iemen del Sud (1967; des del 1990 el Iemen), Bahrain (1971), Qatar (1971), Oman (1971), els Emirats Àrabs Units (1971), Mauritània (1973), Somàlia (1974), Palestina (representada per l'Organització per l'Alliberament de Palestina i, des del 1994, per l'Autoritat Nacional Palestina (1976), Djibouti (1977) i les Comores (1993).”

Et proposem l'activitat següent: Has de completar el mapa amb el nom del país corresponent:

Després, repartiu-vos els països i busqueu de cada país les llengües que s'hi parlen i les religions que hi professen. Comenteu la diversitat que hi trobeu!

País	Idiomes	Religions

Repte! Organitza un viatge a Egipte. La família d'Akila vol anar a conèixer Egipte i ha encarregat a una agència de viatges que els organitzi un viatge cultural. Vosaltres sereu l'agència i heu d'informar a la família de tot un seguit de coses abans d'anar al viatge.

Data de viatge	
Recomanacions de roba segons l'oratge i les activitats	
Nom de l'hotel	
Activitats del dia 1	
Activitats del dia 2	
Activitats del dia 3	
Activitats del dia 4	

Repartiu-vos diferents llocs, monuments, museus... i per grups o individualment fer una exposició recreant la situació següent: sou el guia de l'excursió/activitat i esteu explicant el lloc (o el que siga) a la família d'Akila. Projecteu fotografies per a ajudar-vos.

b) Menjar egipci

Al llarg de la història Akila esmenta diferents menjars que son pare va cuinant i que coneix pel seu país, Egipte. Relaciona les imatges dels menjars amb el nom corresponent. Pots ajudar-te a partir de les descripcions del llibre o buscant informació a internet.

Fatteh (pàg. 48), Babaganuix (pàg. 107), Mulujía (pàg. 90), Baghrir (pàg. 97)

a)

Imatge de: <https://www.themediterraneandish.com>

b)

Imatge de: <https://www.expogourmetmagazine.com>

c)

Imatge de: <https://www.elperiodico.cat/ca/cata-mayor/receptes/>

d)

Imatge de: <https://fetimenjat.org>

Repte! Proveu a fer algunes de les receptes i proveu-les per a saber què es menja a casa Akila.

c) La llengua àrab i els arabismes

A la península ibèrica hi va haver presència àrab durant molts segles. Això va provocar que la seua llengua deixara una empremta inesborrable en el català (i més encara en el català que es parla al País Valencià, el valencià). Totes aquelles paraules que hem heretat de l'àrab es diuen arabismes.

Plataforma per la llengua ha elaborat un llibret que té com a objectiu mostrar els lligams que hi ha entre l'àrab i el valencià. Podeu trobar-lo en l'enllaç següent:

<https://www.plataforma-llengua.cat/que-fem/estudis-i-publicacions/41/guia-salam-al-catala>

(imatge extreta de la guia *Salam al català*)

- Busca al Diccionari català-valencià-balear l'etimologia dels pobles següents, tots d'origen àrab, i escriu-ne el significat. Completa la taula amb altres pobles valencians que penses que també poden tindre origen àrab i fes-ne la comprovació.

Poble	Nom en àrab	Significat en àrab
Albaida		
Alcora		
Alcúdia		
Benicàssim		
Benilloba		
Mislata		
Rafal		

3.4. Què faries tu...?

Al capítol VII a Akila se li planteja un dilema. S'assabenta que volen gravar Marta mantenint relacions sexuals. La protagonista, finalment, decideix contar-li-ho, a pesar que això supose el rebuig del grup. A la pàgina 40 fa una reflexió:

“Quin valor té l'amistat d'un violador? Per què tendim a pensar que la vida dels altres no és cosa nostra, que cadascú que s'apanya amb les seues coses? Per què ens resulta tan fàcil mirar cap a un altre costat?”

Què hagueres fet tu en eixa situació? Te n'ha passat una, de semblant? En quins altres casos es pot aplicar esta reflexió? Escriu breument algunes idees clau i comparteix-ho amb la resta de la classe.

3.5. Violència de gènere

Al llarg de la història es presenten diverses situacions relacionades amb la violència de gènere. Però, què és realment la violència de gènere? Busca la definició en el Portal Terminològic Valencià a partir de l'enllaç següent i copia-la:

<https://www.avl.gva.es/lexicval/ptv>

Definició:

.....
.....

a) Ara, pensa en les situacions que passen al llibre i classifica-les segons el tipus de violència exercida:

física	
sexual	
psicològica	
econòmica	

b) Has sentit parlar alguna vegada de l'iceberg de la violència de gènere? De les situacions de violència que has anotat en el quadre anterior, en quina part de l'iceberg se situarien?

- De la part invisible, tria'n tres i posa exemples de situacions reals que t'hagen passat, que t'hagen contat o que hages vist a la tele, als llibres, etc. Després, compartiu-ho per grups.

c) Mira el vídeo *La violència masclista en xifres. En som conscients?* que trobaràs en l'enllaç:

<https://www.ccma.cat/324/iceberg-violencia-masclista-violencias-masclistas-visibles-invisibles/noticia/2887194/>

Després de veure'l i sentir les reflexions, què entens tu per ser home? I per ser dona?

Quines conclusions podem extraure a partir de les xifres que s'hi donen?

Per grups, feu una llista amb les mesures que posaríeu per acabar amb la violència de gènere. Després comenteu-les amb la resta de la classe. Com a conclusió final, apunteu-vos en un paper a nivell personal què podeu fer per a contribuir amb el canvi.

d) Coneixes la il·lustradora Ame Soler, del projecte Tresvoltesrebel? A continuació, et deixem algunes de les il·lustracions que ha fet, acompanyades de lemes de lluita feministes. Quina està relacionada amb la possessivitat? I amb la manipulació? A partir de cada imatge, fes una xicoteta reflexió.

Repte! Fes la teua il·lustració amb un lema nou! Pots inspirar-te en les que hem vist o ser totalment innovador/innovadora.